

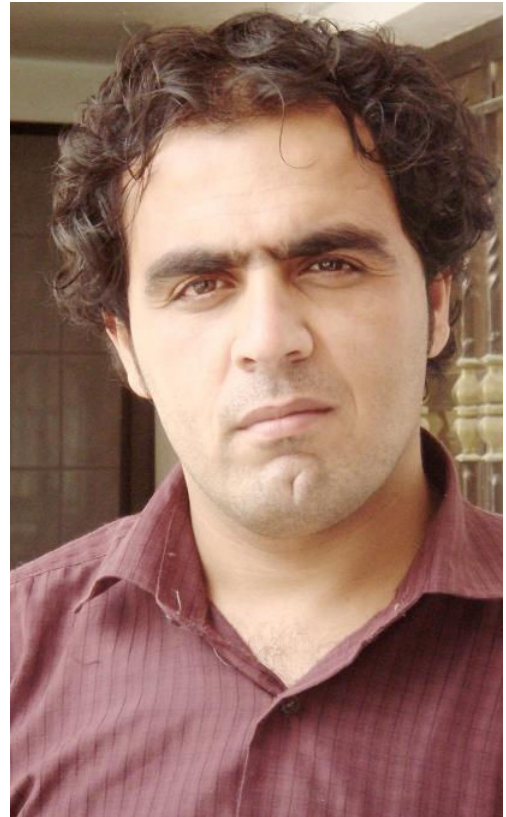
ئاین و دوا قوناغهکانی کۆتایی مروّ

گومان حقیقەتی خودا و ئاین بە دیار دەخات، ئەک گەلەکۆمەو سەرگوتکردن و کوشتنی ئەوانە ی که گومانیان بۆ دروست دەبێت، لە بەرانبەر ئاین و خودا

رێبوار رەزا چوچانی

بەشی دووهم و کۆتایی

بە هەرحال ئەگەر بگەرێینەو سەر بونی خودا و پیرسین ئایە بونی خودا، بونیکی بەرجەستەییە، یان ئایە بونی خودا چ بونیکی که تەواوی مروّقایەتی سەرقالی سەلمانندی بون و نەبونی خودان، که ئەمەش بوچونگەلیکی زۆری لەسەر هەییە، ئیمە بۆ ئەم مەبەستە دەچینە لای جۆن ماکواری، که لە کتیبەکی خۆی لە بارە ی فەسەلفە ی وجودیەتەو نوسیویەتی، کاتیکی باس لە بونی خودا دەکات و دەلێت "مەبەستمان لەو چیه که دەلێین" خودا هەییە؟"، وینای ئیمە بۆ خودا هەرچیه ک بیّت، بەلام خودا بابەتیک نیه وەکو شتیک لە ناو جیهاندا بونی هەبێت، تەنانەت ئەگەر وتمان ئەو پەنەنە، یان تا رادەیه ک لە جیهاندا هەییە، بەلام بە دلنایییەو ئەو شتیک نیه لە شتەکان، واتە کاتیکی که دەلێین خودا هەییە، ئەمە نامای ئەو نیه که دەشی بە ریکەوت لە جیهاندا ببینین".

کەواتە گەرانهو بۆ لای خودا و پرسیار لە بونی خودا، یان روتەر بەراورد کردنی ئەو هەموو ئاینە و کاریگەر بونیان بەسەر فەزای گشتییەو، وامان لێدەکات که پیرسین، ئایە چ نەینیه ک هەییە لەو پەیووەستبوانە ی کۆمەلی مروّقایەتی بە "راستیەکی نەبینراو" هە، یان دەبێت بۆچی مروّ هیندە پەیووەست بیّت بەو "راستیە نەبینراو" هە، که ری لە گەشەسەندنی تیپروانین و تیپهزینەکانی بگریّت، لە ناست دۆزینەو هی ئەو حەقیقەتە ی، که هەموان سەرقالی کەشف کردن و دۆزینەو هی شارپگایەکن، که بیانباتەو سەر ئەو رەهەندە شاراو هی که فیکری مروّ سەرقالی کەشفکردنیەتی.

کەواتە رۆلی مروّ چیه لەم نیوونەدا، ئایە ئاراستەیه ک که خۆی دەسەپینیت بەسەر تیپروانین و تیپهزینەکانی مروّدا، نایبته هۆکاری دامالینی مروّ، لەو ئاراستە عەقڵیە ی که لە ئینساندا خۆی بەرجەستە دەکات؟

بۆیه لیرەو دەگەرێینەو سەر پرسیارە سەرەکیە کەمان، که پەیووەستە بە مروّقبونمانەو، ئایە مروّقبونی ئیمە چ دەروازەیه کی بە روماندا کردۆتەو، بەرەو ئاراستە ی تیپرامانە کمان لە بارە ی ئەو ریگریانە ی که

دوچار هندیك له مروځه دستهوسان دهكات، له بهرانېر ښو حاله تانه كه پيوسته به شيويه كي عهقلانيه وه كارليكي خومان بكهين له بهرانېرياندا، دواتر ښو پيوسته هلوسته له سهر بكهين ښوويه، نايه مروځبوني ښم له پيناو هه مو مروځبونيكدايه، يان ديسانوه مروځبوني ښم دهبيته هوكاريك، بو تيكداني ناراسته مروځبونه كاني تر، كه ښم يان به شيويه كي ناگايي مروځه كان، زورجار لير و له وې دهكونه ناو ښو هولاڼه كي كه هندیك له مروځه كان دهيدن، بو ښو تيكدانه ژيانپانه كي كه دوچار دهبنه كو سپگه لي گوره، له بهردم ريره وه كاني كوي مروځايه تي.

ښه گه به جوركي تر له م رهه نده پروانين، دهبين تهاوي ښو مروځه به دمستانه كي كه مهستي نايين و نايديولوژيا، واي ليكدون مروځه به هايه كي ښوتوي نه بيت لايان، زورجاران به ويستي خويان نه كه وتونه ته ناو ښو حاله تانه وه، دهشي له هندیك جاردا هندیك حاله تي ناو، مه وداي تي فكرينه كاني مروځه پيوشيت و له ناراسته تي پروانينه عهقلانيه كان، لاي بدات و بيكاته كاراكتريكي بييركردنه وه و بيتيهرين، له و دوخي كه تييده كه وي، له و كاته دا مروځه ده كه ويته حاله تيكي، كه دهبيته كاراكتريكي كه ته واي كاره كاني به پيچه وانه كي ناراسته مروځايه تيه كانه ويه و ليوريزه له بيبه هاكردني ښنسان، كه واته ليره دا ده بيت پيرسين، نايه مروځبون چ مانايه ك ددات به دسته وه له وها دوخي كدا.

دواتر كومه ليك پرسياي تر خويان ديننه پيشه وه، تا به دواي وه لامه كانياندا بگه رين و ته واي پيشهات و دواها ته كانيان شروځه بكهين، كه گرنگ ترينيان گه رانه ويه بو لاي مروځه و ښو كايانه كي كه مروځه ده به ستيته وه به خويه وه.

مروځه ته نها يهك بونه وهره يان كو كراوه ي بونه وهره كاني تريشه، مروځه بونه وهره يان پروژيه، نايه له م سه رمه دا مروځه له هه و لي پاراستني شوناسي مروځبوني خويديه، يا خود له هه و لي به جيگه يان دني فرمانيكيه بو ښوويه تيكل به پروسه يه كي بيت، كه پروسه ي داماليني مروځه له ته واي ښو وه زيفانه كي كه پيوسته له بهرچاوي بگري، رهنه پيرسين نايه ښو فرمانه چيه كه مروځه له م سه رمه دا به جيده گه يه ني، رهنه ليره دا روبه روي ښي كاليه تيكيه بيينه وه بو وه لامدانه وه ي ښم پرسيا ره، چونكه وه لام ي ښم پرسيا ره روبه روي حاله تيكيان دهكات وه، ليوريزه له تي فكرين له ناست مروځبوني خوماندا، مروځه له م سه رمه دا مروځه يان كالا، كه رهنه بتوانين ناستر پيناسه ي كالا به سه ر مروځه به پينين، وهك له مروځه، چونكه ښوويه ههستي پيده كريت دورونزيك هه مومان بارگاوين به ژيانيك، كه له هندیك حاله تدا به بي ناگايي خومانه وه، تيكل به پرسياهي كمان دهكات، كه تا ناخمان غه رقي بيئحساسيمان دهكات، تاسه ر ښسقان دامانده ماليت له ته واي ښو سوزانه كي كه ده بيت هه ميشه له بهرانېر مروځدا، له ناو تي فكرين و تي پروانينه كانماندا جيگه ي خويان بكه نه وه، تا خالي كوتا دامانده ماليت له بيركردنه وه و هلوسته كردن له سه ر ښو گومانانه كي كه زورجار، روبه روي هزريمان ده پوشن، دواتر ده بيت بگه رينه وه سه ر ښو بي ريزيانه كي كه زورجار ده سه لاته توليتاريه كان، بهرانېر به تاكه كاني خويان دهيكه ن، كه له كاتي تر دا دينه سه ر ښم بابته " ليره دا مه به ستم ښو بي ريزيانه يه، كه ته واي ده سه لاته كان له بهرانېر مروځدا دهيكه ن".

کیشهی گهورهی مروّقه لهم سهردهمه‌دا، دورکه‌وتنه‌وه‌یه لهو ریگایانه‌ی که دوباره به‌رهو مروّقبونی ده‌هیننه‌وه، به‌و پییه که نیستا مروّقه روبه‌پوی حاله‌تیک بوته‌وه، که نه‌وه‌نده‌ی گرنگی به کالاکردنی خو‌ی ده‌دات، نه‌وه‌نده نایه‌ویت بگه‌ریته‌وه سهر نه‌و ناراستانه‌ی که به‌رهو کاملبون و ئینسانبونی ده‌بن، کاتیکیش مروّقه ناراسته‌ی گرت به‌رهو به کالابونی خو‌ی، ئیتر ده‌ستبه‌رداری ته‌واوی نه‌و تیهرزینانه ده‌بیّت، که دوباره ده‌یگیرنه‌وه به‌رهو ده‌روازه‌کانی ئینسانبون، له‌م سهردهمه‌دا که ته‌واوی بیروکه و پروژه‌کانی مروّقه بارگاوییه به‌به ده‌ستکه‌وته مادیه‌کان، که باکی نیه به‌وه‌ی نه‌م ده‌سکه‌وتانه له چ ریگه‌یه‌که‌وه ده‌ستی ده‌که‌ویّت، یان هەرگیز به‌لایه‌وه گرنگ نیه، که نایه نه‌م ده‌ستکه‌وتانه له ریگه‌ی شه‌رعییه‌وه‌یه یان ناشه‌رعی، به‌رچنگی ده‌خات، که ههر کاتیک نه‌م حاله‌ته‌ش زالبوو به‌سهر نه‌خلاقیاته‌کانی مروّقدا، یه‌که‌مین کاردانه‌وه‌ی له ده‌ستدانی به‌ها ئینسانیه‌کان ده‌بیّت.

بو‌یه ده‌توانین بلّین له سهرده‌می‌کدا، که مروّقه ناراسته‌ی گرت به‌رهو به کالابون، نه‌و سهرده‌مه ده‌بیّت به‌سهرده‌می کو‌تا بونی مروّقه و ده‌ستبه‌رداریونی مروّقه دابنریّت، له به‌رانبه‌ر نه‌و ته‌ورمانه‌ی که مروّقه له ئیساس و بیرکردنه‌وه و تیروانینه‌کانی داده‌مالن و ته‌سلیمی دو‌خیکی ده‌که‌ن، که لیورپرتزه له بیبه‌هاکردنی ئینسان و بچوککردنه‌وه و لیسه‌ندنه‌وه‌ی قه‌در و قیمه‌ته‌کانی، نه‌وکات مروّقه هیچ نابیّت جگه له بونه‌وه‌ریکی خالی له بیرکردنه‌وه، بونه‌وه‌ریک که ته‌واوی جو‌له‌کانی له پی‌ناو کو‌مه‌لیک شتی ره‌مزیدا ده‌بیّت، که ته‌واوی ژبانی بو‌ته‌رخان ده‌کات، له‌و ده‌مه‌دا نه‌وه‌ی له مروّقه‌وه نزیکه دنیا مادیه‌که‌یه، که ته‌واوی بیرکردنه‌وه‌کانیشی لیده‌سینیته‌وه و ده‌یکاته رو‌بو‌تیکی، که هه‌ستیاری خو‌ی له ده‌ست ده‌دات و چیتر ناتوانیّت وه‌ک مروّقه، مامه‌له له‌گه‌ل ده‌وروبه‌ره‌که‌یدا بکات، دوریش نیه وه‌ک کالایه‌ک سه‌ودا به خو‌یه‌وه بکات.

تیبینی:

نه‌م نویسه‌ به دوو به‌ش له ژماره‌کانی (429) و (430) روژنامه‌ی هاو‌لاتیدا بلاو کراوه‌ته‌وه.

Rohani1983@gmail.com